

Strandhugg.

Av Peter Wessel Zapffe.

Alle kjenner julens, påskens, sommerens og septemberjaktens gleder og prøvelser. Færre er kanskje de som en sen oktoberdag har snøret sin sekk og gitt sig elementene i vold. Vi gjorde det en gang. Pettersen og jeg, i vår modige ungdom, ved ishavets kyster, og her er beretningen:

Pettersen kjente Evensen, skipper av gudenes nåde, stormfugl, havmann og draug, lun og urokkelig i sofakroken som i grunnbrott på femten favner. Evensen eiet «Alken», en halvåpen tyvefots motorbåt med ubegrensede egenskaper, og «Alken»s innvoller bestod av en båtovn nummer 0 og en firehestes «Perfeksion». — Vil du lær' dæ en ny sort bandskap, sa Evensen, så skal du kjøp, dæ en firhestes Perfeksion. — For tiden var han uten hyre og tilbragte da en stor del av høsten med jakt og fiske ute i havskjærene. Anskaffelsen av en seilduksbåt blev foranledningen til en forsiktig forespørsel. — Pettersen og jeg tilbragte en søvnløs natt mellom lyst og plikt, ordnet oss med vikarer og slo til.

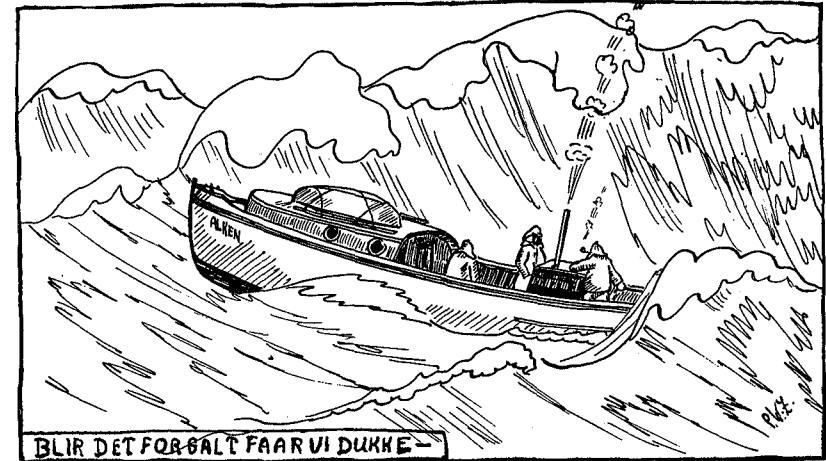
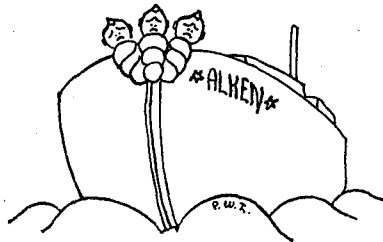
«Alken» lå seilklar ved den slimede bryggetrapp og duvet av forventning, mens kasser, sekker, tønner og oljespann blev stuvet ned i «salongen» — en aldri så liten overbygning forut. Da kommer der ilbud fra Evensens familie: stormvarsel fra geofysen! Det er bra, sier skipperen, det betyr blankstilla.

— Ja men dampskib kan ligg værfast på yttersia, og det e jo dit dokker skal.

— Dampskib? brummer Evensen fra proviantens dyp — vi skal ikke med nåkka dampskib.

La gå forut!

Hele dagen basker vi avgårde

ut mot havrannen i stigende sjø. Trofast som et moderhjerne dunker de fire hestekreftene oss frem, time efter time.

— Æ forstår ikke ka som e iveien med maskinen, sier Evensen, at han ikke stoppe! Ved Skarsteinen er skavlene stygge. — Blir det for galt, får vi dukke, trøster Evensen, dokker vet vel at «Alken» nedstammer fra en undervannsbåt?

Vi tier og samtykker — på sjøen står alt i Evensens hånd.

Det mørkner allerede da vi runder det siste nes i Toftefjorden og begynner å speide efter landingsplass. Det hvite belte av brott går bukten rundt og rossene slenger oss innover som en vott. Varpet settes og vi slipper oss inn mot elvemunningen med tærn om pullerten. Da ryker linen med et riflesmell og i neste nu er vi inne mellom svabergene. Evensen! brøler vi, for annen frelse var ikke å øine. Legg en fender imella, lyder det fra salongen, æ kan ikke gå ifra kjelen. — Nei nei, det var ikke noe å si på det, naturligvis, og vi to landkrabber søker da å holde henne klar av stenene med hver vår åre, mens hun gjør de siste bukkesprell og tigersprang opefter elveleiet. Så sitter vi hommende fast i sanden. Flør han, spør Evensen fra dypet. Nei, han e halvfallen. Det e godt, så har vi fred til klokka tolv. No koker han.

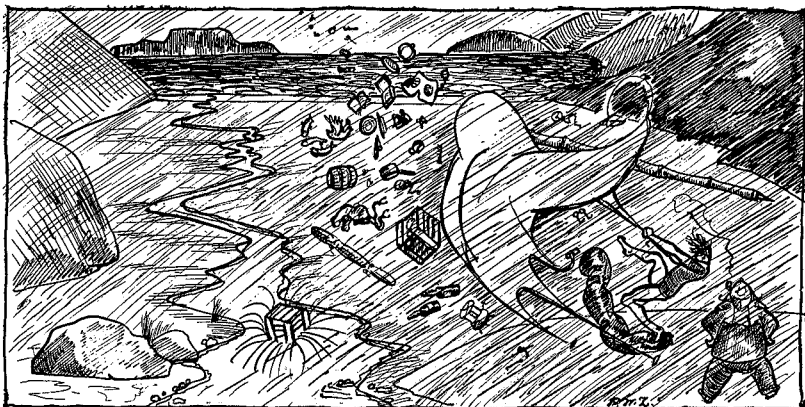
Det spakner utover natten og på morrafloa tar vi «Alken» ut og legger henne for anker. Dagen går med lossing og leir-sysler,

og tilslutt bærer vi seilduksbåten og garnene op til vannet. Denne jobben falt på Pettersen og mig, for sakkyndigheten måtte holde vakt ved båten, om stormvarslet skulde gå i oppfyllelse, tross alt.

Alle som ikke vet hvad en seilduksbåt er for noe, bør ikke lese videre, men bli i denne lykkelige uvitenhet. Selv fikk vi nu vite det: det var som å ro i en utspent paraply. Nervøsiteten steg for hvert åretak, tilslutt turde vi ikke uttale annet enn helt symmetriske ord som Anna, mellom og kajak.

— Her skulde være en bra garnplass, jeg undres på hvordan bunnforholdene er, sa Pettersen og *kastet et blikk* ut på den ene side og dermed fikk han vite *det* også (synd han ikke var skjeløiet). Og samtidig vannets temperatur, som hadde vært under 0, hvis det ikke var dette med frysepunktet. Vi kom op på hver sin side av paraplyen. Brun gjørme med trærøtter, sa jeg. Stemmer, sa Pettersen, han hadde bunnprøver i håret. — Vi får sette flytegarn da, og dermed bar det tillands for tømning og vridning og aldri er garn blitt fortere satt. De fløt jo så å si på forhånd. Og så bar det i grigallop ned til teltet, hvor primussen hilste på lang vei. — Æ regna med det at dokker gikk rundt, sa Evensen, så æ har kaffen ferdig. Brennevinn har vi ikke, men der e pepper i koppan.

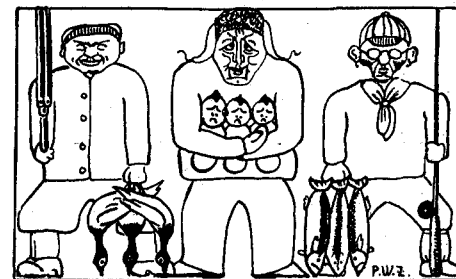
Vi skulde nettopp til å krype i posene da en mann kom fossende inn over bukten. Iftelefon til Toftefjordneset, 12 kilometer borte, Evensen har fått trilinger, han må straks komme til byen!

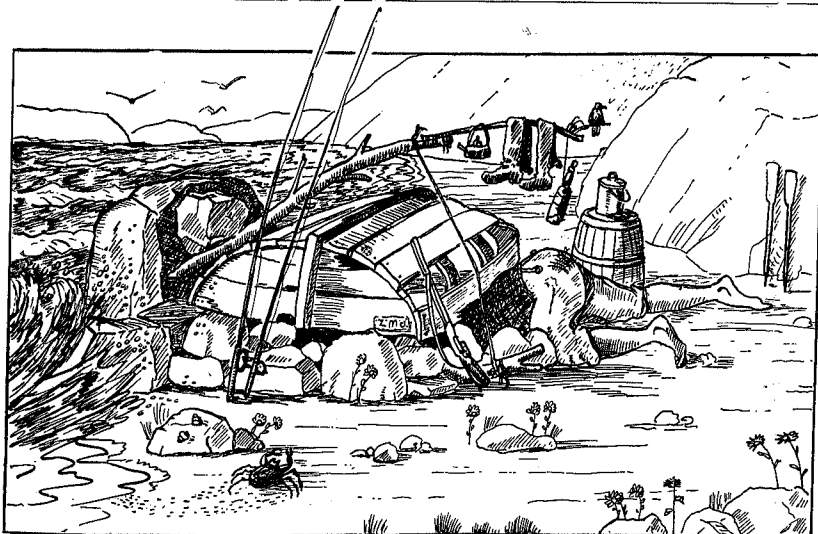

T-trillinger, hvisket Evensen, — du hørte ikke feil i telefonen — ? Nei langt ifra: Tora, Randi, Ivar..... Det kunde vært Vandi, sa Evensen, det er et russisk navn. — — — Jaja, sa mannen, det kan jeg ikke stadfeste, men kor som er så måtte du komme! — Dette var et grunnbrott som skipperen ikke hadde regnet med; for første gang i sitt liv mistet han dekkslasten og drøppet anker i åpen sjø. — Det var en dempet mann som vinket farvel til oss fra «Alken» sin vippende stjert, og flagget var glidd ned på stangen, men det var nok rent tilfeldig — — —

*

Vi våkner i posen av øredøvende spektakkel. Natten er kullsort så intet kan skimtes, men teltveggene smeller som maskinkanoner og saken er klar: Geofysen har tatt en grusom hevn. Leiren ligger så utsatt som vel mulig på det lave eide, men der var intet valg, om teltet skulde stå og ikke henge. Samtale var utelukket, hver for sig arbeidet man med situasjonen. W o p p, sa det like ved øret på mig — hjørnebardunen var røket! Jeg kastet mig over telt-hjørnet og tvang det til marken av alle livsens krefter mens jeg brølte til Pettersen så strupehodet hang som en snadde i munnviken: Ut og reparere! Om der var en snev av ubevisst dovenskap i denne arbeidsfordeling, så blev den fryktelig straffet. Mens jeg lå som en sulten tiger over telthjørnet klædde Pettersen på sig i ro og mak, alle plaggene fra innerst til ytterst og regntøiet tilslutt og lange støvler og sydvest. Han løser sekkedøren og krabber ut, — duken smeller som påskeslag i oljehyret. Teltet tar kuleform og eksploderer samtidig som der utenfra høres et knippe detonasjoner: otte barduner ryker samtidig og teltet er vekk. Og et regn som av hundrede tyre! Halvnaken og brilleløs kaver jeg i

dommedagsnatten. Trø på klærne! skriker Pettersen og jeg trødde, og jeg hutret, mens alt blev gjennemvått på et øieblikk. Teltet, hvis jordiske rester ennu hang i en enkelt bardun, raste som en usalig sjel over sletten, snart lå det flatt som et skinn efter bakken, snart reiste det sig som et svulmende bramseil, når orkanen rikocheterte fra svabergene. Omsider fant jeg en oljebukse, stiv som jernblikk og ditto trøie, mettet med silderist og fiskeblod og tok dem på bare kroppen og gikk med dem i to døgn og fikk gnagsår i alle ledd og følte mig som Nansen og Johansen.

Hvad nu? Stormslagne og ruinerte vaklet vi langs den brølende strand, mens dagen grydde. Hvad reddes kunde, var reddet. Proviantkassen, fullpakket og temmelig tung, stod mødt i elven med allting i orden, minus vannet da, — ufattelig hvordan den var havnet der. Klistret om stenblokker ett og annet klæplagg, en vest med gullur her, en bukse med pengepung der — spredt over flere hundre meter. Men mesteparten var sporløst vekk, kokekar og spisetøi — en dyrebar nyanskaffelse — seilte som grågås gjennom luften og endte på havets bund en halv kilometer borte

Men nu gjaldt det legemets frelse først, så fikk sorgene komme siden. En sprukken jolle i fjæren blev skibet, hvorpå håpet kunde seile. En kyklopisk mur blev veltet op under berget, og her skul-

de jollen bli tak. Men da vi løftet den fra bakken fortsatte den rett op i luften som en annen ballong eller profet og datt med igjen langt ute i fjorden. Heldigvis drev den iland påny, og nu blev den tjonet. Her under jollen bodde vi i tre styggværsdøgn og hadde det slett ikke så rent aller værst. Klær blev tørret på kroppen og de værste katastrofer nødtørftig reparert. På toften under taket stod et stearinlys og kastet et rembrandtsk clair-obscur over de teltbrudnes sammenkrøpne skikkelser.

— Merkelig smak, sa Pettersen og tygget på en brødkive, mere merkelig enn man hadde grunn til å vente. Samme tilfelle med ørret og rypebryst! Men ingen kresenhet her, med med blandingen hvad den så monne bestå av. Senere kom det for dagen at lyset hadde smeltet stenkulstjæren og bekket i bunnen på jollen, så de sorte dråper fallt ned på Pettersens delikatesser hver gang han skulde til å bite.

Om dagen gjorde man selvsagt sin plikt mot turens ide — Pettersen skjøt ryper og selv fisket jeg med stang i elven. Seilduksbåten blev hentet, den hang i en trøtopp ca. 300 meter fra vannet. Og enda vinden nu hadde gitt sig betraktelig, var vannflaten fremdeles knust så rokket stod himmelhøit. Først neste dag kunde garnene tas op under fornyet mummel av symmetriske ord, og fisken nedsaltes. Og så kom «Alken» og Evensen — «Fædrene» som han kaltes nu, og forløste oss av ødemarkens favn.

